

Podivné rozhodnutí Ústavního soudu

Zdeněk Koudelka

Ústavní soud ve věci ústavní stížnosti poslance Davida Ratha v usnesení ze 17. 9. 2012 přisvědčil stanovisku Ratha, že Krajské státní zastupitelství v Ústí nad Labem bylo nepřislušné,¹ což vědělo v dostatečném předstihu před jeho zadržením. Trestní věc má totiž dozorovat státní zastupitelství tam, kde se trestná činnost děje. V tomto případě ve středních Čechách a v Praze. Ústavní soud výslovně uvádí: „*jeví se postup státního zastupitelství ohledně místní příslušnosti účelový*“ a pokračuje: „*Zrcadlí-li postup státního zastupitelství v dané věci obecněji zaužívanou praxi, jedná se o závažný signál porušování principů právního státu...*“²

To je tvrdá kritika. Závažnost tkví v tom, že změnou státního zastupitelství v přípravném trestním řízení se změní i příslušnost soudu a to má ústavní rozměr. V rozporu se slovní kritikou však Ústavní soud napadené rozhodnutí nezrušil. Poměříme-li to jinými rozhodnutími Ústavního soudu, jde o podivné rozhodnutí. Například v případě ústavní stížnosti bývalé nejvyšší státní zástupkyně Marie Benešové³ mu stačilo, že ve sporu na ochranu osobnosti nadřízený soud změnil soudce Vojtěcha Cepla, protože tento soudce jednal nezákonně.⁴ Ústavní soud považoval změnu soudce za neústavní zásah, který je nutno zrušit. Přitom došlo jen k výměně soudce, středočeský Krajský soud měl nadále ve věci rozhodnout. V Rathově případě došlo nepřislušností státního zastupitelství nejen ke změně soudce, ale celého soudu pro přípravné řízení trestní (z Prahy do Ústí nad Labem) a to ve věci omezení osobní svobody. Přesto to Ústavní soud necítil jako důvod pro stejný zásah v daném případě. Je pravdou, že rozhodnutí Ústavního soudu bylo v případě Marie Benešové většinou novinářů přivítáno a totéž v případě Rath by bylo kritizováno. Ale právo platí stejně bez ohledu na mediální přízeň. Ochrana před zneužitím moci v trestním právu je postavena na tom, že jestliže nezákonně postupuje státní orgán, nelze výsledky jeho činnosti právně uznat, byť by byly věcně správné. Pravidlo otráveného stromu říká, že z otráveného stromu (tj. nezákonnosti) nemůže být zdravé ovoce (zákonné výsledky).

I tak je však rozhodnutí významné. Trestní řád by měl být upraven tak, aby si změnou státního zastupitelství mimo příslušnost danou právními předpisy nemohla žaloba vybírat soud. A orgány činné v trestním řízení si musí uvědomit, že protiprávním postupem ohrožují výsledky práce své i svých kolegů. Nemohou chtít mediální slávu za cenu nedodržení práva.

Autor je právník

¹ ZDENĚK KOUDELKA: Rath má právo na férový proces, *Trestní právo* 6/2012, ISSN 1211-2860, s. 4-5.

² Část V. usnesení Ústavního soudu z 17. 9. 2012, I.ÚS 2632/12.

³ Nález Ústavního soudu z 22. 10. 2009, IV.ÚS 956/09.

⁴ ZDENĚK KOUDELKA: Soudce cenzor, *Právo* 10. 6. 2008, ISSN 1211-2119, s. 6. *Státní zastupitelství* 7-8/2008, ISSN 1214-3758, s. 2 (Editorial).